

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/upamietnianie/biezaca-dzialalnosc-biu/52741,Komunikat-o-wszczeciu-postepowani-a-w-sprawie-ekshumacji-Mariana-Karpowicza-z-gro.html>
11.03.2026, 21:48

Komunikat o wszczęciu postępowania w sprawie ekshumacji Mariana Karpowicza z grobu wojennego w miejscowości Tołcze, w gminie Kuźnica

W związku z wszczęciem przez Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu postępowania administracyjnego na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o grobach i cmentarzach wojennych (Dz. U. z 2017 r. poz. 681) w sprawie zarządzenia ekshumacji zwłok (szczątków) żołnierza Armii Krajowej Mariana Karpowicza, zastrzelonego przez sowieckiego snajpera w kwietniu 1946 r., z grobu wojennego w miejscowości Tołcze, w gminie Kuźnica, w powiecie sokólskim, w województwie podlaskim oraz przeniesienia ich na cmentarz parafialny w Klimówce, w gminie Kuźnica, informuje się wszystkie osoby uprawnione do pochówku o możliwości przystąpienia do toczącego się postępowania w charakterze strony. Adres do korespondencji: **Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa w Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, ul. Wołoska 7, 02-675 Warszawa.**

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2017 r. poz. 912), stosowanym w odniesieniu do grobów wojennych na podstawie art. 10 ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o grobach i cmentarzach wojennych (Dz. U. z 2017 r. poz. 681), prawo pochowania zwłok ludzkich ma najbliższa pozostała rodzina osoby zmarłej, a mianowicie:

- 1) pozostały małżonek(ka);
- 2) krewni zstępni;
- 3) krewni wstępni;
- 4) krewni boczni do 4 stopnia pokrewieństwa;
- 5) powinowaci w linii prostej do 1 stopnia.

Prawo pochowania zwłok osób wojskowych zmarłych w czynnej służbie wojskowej przysługuje właściwym organom wojskowym w myśl przepisów wojskowych. Prawo pochowania zwłok osób zasłużonych wobec Państwa i społeczeństwa przysługuje organom państwowym, instytucjom i organizacjom społecznym. Prawo pochowania zwłok przysługuje również osobom, które do tego dobrowolnie się zobowiążą.

Z uzyskanych w toku postępowania informacji wynika, że **Marian Karpowicz był żołnierzem Armii Krajowej. Urodził się w 1924 r. Pochodził z Jaszun na Wileńszczyźnie, gdzie jego ojciec był organistą.** W czasie pełnienia misji przeprowadzania przez granicę żołnierzy Armii Krajowej, uciekających przed terrorem

sowieckim, zdołał pomóc 50 osobom. W nocy z 10 na 11 kwietnia 1946 r. został zastrzelony przez sowieckiego snajpera, którego stanowisko znajdowało się na wieży obserwacyjnej umieszczonej na pobliskim wzgórzu.

Informacje dotyczące toczącego się postępowania będą udzielane w Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu pod numerem telefonu: 22 581 88 61.